

ÖRKELLJUNGA KOMMUN
kommunkontoret@orkelljunga.se

2023-05-17

1 (22)

Dnr- SI 2023:273

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Ekets
skola i Örkelljunga kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Ekets skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetsätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Ekets skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver leda och styra ett systematiskt jämställdhetsarbete på skolan samt följa upp att skolans jämställdhetsarbete finns med i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver försäkra sig om att alla lärare ser till att eleverna med varierande metoder och med regelbundenhet får vara delaktiga i att planera och utvärdera undervisningen i samtliga ämnen och årskurser.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn behöver skapa förutsättningar för och leda lärarnas arbete med bedömning och följa upp att samtliga av de undervisande lärarna regelbundet diskuterar och kvalitetssäkrar bedömning och betygssättning samt använder olika metoder i arbetet.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **13 november 2023** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till Skolinspektionen.Lund@Skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr- SI 2023:273) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag,

Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande,

2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Ekets skola leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande:

Granskningen visar att rektorn följer upp skolenhetens kunskapsresultat, lärarnas förutsättningar och undervisningens genomförande samt att hen utifrån det sammantagna underlaget skaffar sig en nulägesbild av skolan och beslutar om och genomför vissa utvecklingsåtgärder. Granskningen visar också att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med ett tydligt fokus på skolan kunskapsuppdrag och att hen skapar vissa förutsättningar för personalen att samverka i syfte att öka det kollegiala utbytet. Granskningen visar vidare att skolan har vissa gemensamma rutiner och arbetssätt samt att obehöriga ges en planerad introduktion. Granskningen visar slutligen att rektorn inte ger lärarna en tydlig ledning i hur skolans jämställdhetsarbete ska bedrivas.

Uppföljning, analys och utvecklingsåtgärder

Granskningen visar att rektorn följer upp skolenhetens kunskapsresultat, lärarnas förutsättningar, undervisningens genomförande och arbetet med värdegrundsuppdraget. Av inskickad dokumentation och intervju med rektorn framkommer att rektorn tillsammans med personalen och huvudmannen följer upp resultat av screeningtester samt betyg- och kunskapsresultaten utifrån olika ämnen, årskurser, kön, lärare och individuella elever via skolans betygdokumentationssystem. Arbetet görs i samband med bland annat analysmöten och mitterminskonferenser som sker i mitten av och i slutet på varje skoltermin. Vidare följer rektorn upp lärarnas förutsättningar och undervisningens kvalitet direkt genom klassrumsbesök, eller indirekt, genom att delta i olika möten såsom analysmöten, mitterminskonferenser, personalmöten, elevhälsomöten och kompetensutvecklingsdagar. Därutöver genomför lärarna terminsutvärderingar av sin egen undervisning och elevernas kunskapsresultat i skolans dokumentationssystem, vilka de sedan för samtal med rektorn om i samband med medarbetarsamtalet. Lektionsobservationer görs av rektorn en gång per termin, och hen för en diskussion med lärarna efter själva

besöket. Det som rektorn ser i observationerna lyfter hen också till diskussion i de gemensamma mötesforumen. Även representanter från elevhälsan genomför lektionsobservationer på rektorns begäran och utifrån specifika ändamål, exempelvis kurator kopplat till värdegrundsarbetet och specialläraren gällande själva undervisningens genomförande. Rektorn följer därefter upp iakttagelserna på de regelbundna mötena med elevhälsan. Av intervju med lärarna och representant för elevhälsan framgår vidare att rektorn följer upp värdegrundsarbetet i samband med regelbundna möten med EHT och också med lärarna på de veckovisa personalmötena. På dessa möten diskuteras exempelvis elevernas attityder, hur de behandlar eller bemöter varandra och även mer allmänna diskussioner kring klassrumsklimat. I de fall rektorn inte har möjlighet att delta följer hen upp det via mötesprotokoll alternativt i samtal med representanter från EHT, som utifrån rektorns delegering går ut i klassrum för att arbeta med värdegrundsfrågor.

Vidare visar granskningen att rektorn utifrån det sammantagna underlaget skaffar sig en nulägesbild av skolan samt beslutar om och genomför vissa utvecklingsåtgärder. Av insänd dokumentation och intervju med rektorn framkommer att hen i resultatanalysen ser en progression i samtliga elever utveckling. Däremot framhåller rektorn och lärarna i intervju att de i uppföljnings- och analysarbetet inför detta läsår har identifierat en för skolan generell försämring av elevernas läsförståelse, vilket föranledde beslut från rektorn om att göra schemaförändring där skolan lagt in läsning i schemat varje morgon för alla klasser. Implementeringen av bättre klassrumsmiljöer för positivt utvecklande av lärande är också ett utvecklingsområde som skolan har ett pågående utvecklingsarbete kring. Arbetet grundar sig i att rektorn inför läsåret 2022/2023 identifierat att skolans lärmiljöer upplevdes som stökiga, då exempelvis elever kunde sitta var de önskade, arbetade både innanför och utanför klassrummen och att det var trångt i klassrummen. För att få mer ordning på lärmiljöerna beslutade rektorn att inleda ett samarbete med den andra skolan inom rektorns verksamhetsområde, där lärarna besökte varandra för att utbyta idéer och tankar kring klassrumsmiljöer. Utifrån det har lärarna på Ekets skola anpassat sina klassrum för att bland annat minska de intryck eleverna möts av på väggarna. Rektorn har också beslutat om att renovera ett äldre klassrum, som tidigare varit slöjdsal, till ett nytt klassrum för ordinarie undervisning. Slutligen framkommer av intervju med rektorn och representant för elevhälsan att rektorn kontinuerligt följer upp vilken effekt resursfördelningen får, via egna eller speciallärarens lektionsobservationer och genom fortlöpande diskussioner med lärarkollegiet och elevhälsan i olika mötesforum. Utifrån sin senaste uppföljning höstterminen 2022 har rektorn beslutat om att ändra i resursfördelningen, genom att tillsätta resurspersonal i en av klasserna med anledning av specifika elevbehov.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med ett tydligt fokus på skolan kunskapsuppdrag och hen skapar vissa förutsättningar för personalen att samverka i syfte att öka det kollegiala utbytet. Av inkommen dokumentation och intervju med rektorn framgår att rektorn skapat en tydlig organisering av personalen utifrån olika grupperingar och mötestillfällen, i syfte att öka möjligheterna till samverkan mellan personalen, vilket ska leda till ett kollegialt lärande. Exempelvis träffas arbetslaget varje vecka för att diskutera olika pedagogiska frågeställningar, så som olika klass- och elevärenden, arbeta med samplanering eller frågor kopplade till det pågående utvecklingsarbete med lärmiljöer. Rektorn bestämmer agendan inför dessa möten och deltar regelbundet eller tar del av den dokumentationen som förs. Vid behov sammankallar rektorn också elevhälsan till mötena. Vidare framkommer att det kollegiala lärandet även sker bland annat på kompetensutvecklingsdagar några gånger per termin. Exempel på kompetensutveckling och kollegialt lärande som lärarna arbetar med är att implementera den nya läroplanen samt fortbildningsinsatser som initierats av huvudmannen, såsom konflikthantering och vägledande samspel för att öka personalens bemötandekompetens. Dock framgår av intervjuer med rektorn och representant för elevhälsan att det finns lärare som undervisar på Ekets skola, men som är anställda av en annan rektor på en annan skola och som inte delaktiga i det kollegiala lärandet och inte heller medverkar i skolans utvecklingsarbete.

Granskningen visar vidare att skolan har vissa gemensamma rutiner och arbets sätt samt att obehöriga ges en planerad introduktion. Av intervju med rektorn framgår att hen har beslutat att all pedagogisk personal ska inför varje termin arbeta fram en grovplanering och löpande under läsåret även en så kallad pedagogisk planering kopplad till varje nytt moment, som de ska dela med rektorn. Dessa planeringar ska också alltid finnas tillgängliga via skolans digitala dokumentationssystem så att de kan användas vid behov till exempel vid frånvaro av ordinarie lärare, så att den gemensamma strukturen kring undervisningen inte uteblir. Slutligen visar granskningen att det finns en planerad och noga övervägd introduktion till obehöriga och nyanställda lärare. Av intervju med rektorn framkommer att det inom kommunen finns en tydlig rutin vid anställning av nya lärare där de bland annat får ta del av dokument som "rutiner för lärare" samt att det inom kommunen är beslutat att förstelärare har som en del av sitt uppdrag att introducera obehöriga lärare.

Skolans jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn inte ger lärarna en tydlig ledning i hur skolans jämställdhetsarbete ska bedrivas. Av intervju med rektorn framgår att hen inte vet om det finns ett pågående jämställdhetsarbete på skolan eller känner till om det finns enskilda lärare som arbetar med jämställdhetsfrågor i sin undervisning. Av intervjuer med lärare framgår enstaka exempel på att lärarna arbetar med jämställdhet som en del i värdegrundsarbetet så som att både manliga och kvinnliga gestalter lyfts fram i enstaka ämnen. Det framgår dock att det arbetet är på lärares egna initiativ och inte är styrt av rektorn. Av intervjuer med elever framgår exempel på att de arbetat med normer och pratat om att alla är lika mycket värda, oavsett kön. Även av intervju med representant från elevhälsan framgår att det på skolan inte finns något uttalat och pågående jämställdhetsarbete som styrs och leds av rektorn, men att elevhälsan är delaktig i arbetet med värdegrundsarbete då de bland annat håller i kill- och tjejsnack. Av inskickad dokumentation och intervju med rektorn framgår att har identifierat en ojämn fördelning av antalet flickor och pojkar i vissa klasser, vilket arbetslaget tillsammans med rektorn har fört en diskussion kring. Deras slutsats är dock att de eventuella utmaningarna i dessa klasser var kopplade till vissa individuella elevers särskilda behov, snarare än den ojämna könsfördelningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver leda och styra ett systematiskt jämställdhetsarbete på skolan samt följa upp att skolans jämställdhetsarbete finns med i undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att även om det bland lärarna finns en viss medvetenhet om jämställdhetsarbete så saknas ett gemensamt, systematiskt och strategiskt arbete som styrs och leds av rektorn.

I enlighet med skollagens 1 kap. 5§ ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.¹ Enligt läroplanen för grundskolan ska skolan aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och

¹ Skollagen, 1 kap. 5§

möjligheter, oberoende av könstillhörighet.² Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Av läroplanen framgår det också att sättet skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Vidare framgår det av läroplanen att eleverna genom utbildningen ska utveckla en förståelse för hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmönster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.³ Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har också, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.⁴

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn, i samverkan med samtlig personal, för dialog om och planerar för hur de gemensamt ska arbeta med jämställdhet på skolan. Ett sådant arbete kan exempelvis innefatta att gemensamma strategier för hur jämställdhet kan tas upp i undervisningen utformas eller att rektor i lektionsobservationer och medarbetarsamtal följer upp undervisningen utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Rektor bör också följa upp att de möjligheter som finns för att undervisa om jämställdhet inom ramen för kursplanernas centrala innehåll tas tillvara och att denna undervisning bedrivs på ett sådant sätt att eleverna stimuleras att omfatta dessa värden. Rektor behöver även försäkra sig om att varje lärare och all personal på skolan verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete. För att jämställdhetsarbetet ska fungera väl behöver rektor också ta ansvar för att tydliggöra vikten av att detta arbete bedrivs, säkerställa att förutsättningar finns för samverkan och gemensamma diskussioner samt följa upp det arbete som bedrivs på området.

² Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 22), 1 Skolans värdegrund och uppdrag

³ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

⁴ Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande:

Granskningen visar att lärarna bedriver en strukturerad och varierad undervisning samt att eleverna ges stöd av lärarna så att de kommer igång med skolarbetet och kommer vidare under lektionens gång. Granskningen visar också att lärare bemöter eleverna och utformar undervisningen på ett sätt som syftar till att stärka elevernas motivation till skolarbetet och tro på den egna förmågan. Granskningen visar vidare att lärare arbetar med att anpassa undervisningen till elevers olika förmågor. Granskningen visar slutligen att eleverna ges möjlighet att på olika sätt reflektera utan ett givet svar och över sitt eget lärande. Däremot visar granskningen att lärarna låter elevernas synpunkter påverka undervisningens genomförande, men att eleverna inte kontinuerligt och systematiskt ges möjlighet att vara delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen.

Struktur, variation och aktivt lärarstöd i undervisningen

Granskningen visar att lärarna bedriver en strukturerad undervisning med en tydlig start som anger lektionens innehåll och arbetsgång. Av intervjuer framgår att lärarna har en likartad struktur på sina lektioner, och att det är något personalen på skolan har diskuterat. Lärarna förväntas ha en tydlig pedagogisk plan med bland annat syfte och mål som delas med rektorn, eleverna och vårdnadshavarna redan innan lektionen och via skolans gemensamma digitala lärplattform. Vidare framgår att lärarna har en gemensam syn kring att exempelvis lektionsinnehållet står på tavlan redan innan lektionsstart och att lärarna går igenom det med eleverna. Därutöver har lärarna på skolan tillsammans arbetat fram ett bildstöd som finns i samtliga klassrum, kopplat till lektionsupplägget, som ska ge överblick av lektionen, hjälpa eleverna och underlätta övergången mellan årskurser. Skolinspektionen observerar under sitt besök att lektionernas innehåll står uppskrivet på tavlan och att lärarna inleder med en gemensam genomgång. De lektioner som observerats som är klassens första för dagen

inleds med att lärarna även går igenom hela skoldagen. Beträffande lektionsavslut förekommer viss variation. Två lektioner avslutas med att eleverna gör en form av exit-tickets. Två andra avslutas med en utvärdering där eleverna antingen får uttrycka sin åsikt kring lektionen alternativt säga vad de lärt sig.

Granskningen visar vidare att det finns en variation i undervisningen och att eleverna ges stöd av lärarna så att de kommer igång med skolarbetet och kommer vidare under lektionens gång. Av intervju med lärarna framgår att lärare varierar både undervisningens form och arbetssätt. Exempelvis kan vissa lektioner innebära mer praktiska och kreativa inslag i grupp och andra har mer fokus på problemlösning och eget arbete. Lärarna låter också eleverna arbeta enskilt, i par eller i grupp. Majoriteten av eleverna berättar att de ofta arbetar på olika sätt och beskriver bland annat att lärarna använder den så kallade EPA-modellen (ensam, par, alla). På samtliga observerade lektioner syns olika delmoment så som lärarledda genomgångar, eget arbete i antingen lärobok eller elevernas digitala läromedel, diskussioner eller arbete i par, gruppvis och helklass. Vidare framgår av intervjuer med lärarna att de på olika vis stöttar eleverna utifrån deras individuella behov, exempelvis så som att lärare i vissa fall repeterar instruktioner till individuella elever direkt efter en genomgång eller att de går fram till vissa elever mer frekvent än andra för att de behöver extra stöd. Lärare upprepar och förklarar instruktioner igen för de elever som inte kommer igång eller visar att de inte förstår. Under arbetets gång rör sig lärarna aktivt runt i klassrummen och i de fall resurspersonal är närvarande gör de detsamma.

Motivation och stimulans i undervisningen

Granskningen visar att lärare bemöter eleverna och utformar undervisningen på ett sätt som syftar till att stärka elevernas motivation till skolarbetet och tro på den egna förmågan. I intervju med rektor och representant för elevhälsan framgår att lärarna har höga förväntningar på eleverna och att det är något som diskuteras i kollegiet som ett sätt för eleverna att bättre ta sig till nästa nivå i sin utveckling. Av intervju med lärarna framkommer att de arbetar med strategier som kontinuerlig positiv återkoppling, stöttning och att se varje individ genom att exempelvis uppmärksamma och ge direkt återkoppling efter att elever läser högt för sin klass eller löser en uppgift. Av intervjuer med eleverna framgår också att lärarna berömmar och bekräftar deras insatser samt hjälper eleverna med tips och stöd för att få dem att komma vidare om de fastnar samt för att inte ge upp. Även på de observerade lektionerna ger lärarna återkommande bekräftande kommentarer och positiv återkoppling till enskilda, par och grupper av elever när de uttrycker en åsikt eller svarar rätt på frågor. Vid tillfällen där eleverna är osäkra uppmuntrar lärarna dem att försöka eller hjälper dem på rätt spår genom att ställa ledande frågor.

Granskningen visar vidare att lärare arbetar med att anpassa undervisningen till elevers olika förmågor. Av intervju med rektorn och representant för elevhälsan framkommer att skolan sedan tidigare läsår har diskuterat och arbetat med hur lärarna ska anpassa undervisningen till både elevgruppen och elevernas individuella behov. Av intervjuer med såväl lärare som elever framgår att lärarna anpassar undervisningen utifrån var eleverna befinner sig kunskapsmässigt. Exempel på detta är att elever kan välja att skriva text för hand eller digitalt, texter som eleverna förväntas läsa finns i olika version såsom lättläst och via inläsningstjänst. Därutöver kan elever vid behov och i samtal med lärare, i vissa moment eller vid vissa prov, antingen kan få komplettera eller göra det muntligt istället för skriftligt. Det framgår även att skolans organisation med två årskurser i varje klass främjar möjligheterna att anpassa undervisningen genom att eleverna kan arbeta och lära sig utifrån den nivå som passar dem bäst. Exempelvis arbetar eleverna i matematiken med olika läroböcker beroende på vilken årskurs de går, men lärarna anpassar, utmanar och stimulerar eleverna på så vis att de kan skifta mellan vilken lärobok elever förväntas arbeta i antingen under vissa moment eller hela kapitel. Av elevintervjun framkommer också att elever kan få extra uppgifter om de blir klara med det planerade arbetet eller att de i matematiken exempelvis kan räkna utifrån olika nivåer. På majoriteten av de observerade lektionerna arbetar eleverna med uppgifter som kan lösas på olika sätt.

Elevers reflektion över det egna lärandet och delaktighet i undervisningens utformning

Granskningen visar att eleverna ges möjlighet att på olika sätt reflektera utan ett givet svar och över sitt eget lärande. Av intervjuer med lärare och elever samt i lektionsobservationer framgår att eleverna ges möjlighet att arbeta med uppgifter som möjliggör reflektion både kring hur elever löser uppgifter samt hur de motiverar lösningen och svaret. Lärarna arbetar med att ge eleverna möjlighet att på reflektera enskilt och finna svar på olika uppgifter innan de i ett senare skede diskuterar och funderar tillsammans med antingen en klasskamrat, läraren eller i grupp och helklass kring arbetet. Av elevintervjun framgår att de får arbeta med resonerande uppgifter där deras åsikter kring lektionsinnehållet kommer fram samt att de ges möjlighet att motivera dessa åsikter då de till exempel presenterar i grupp eller helklass. Därtill får de oftast en chans att finna svar själva innan lärarna antingen ger dem svaret eller tips och ledtrådar som leder dem in på rätt svar. Vidare får elever arbeta med uppgifter där svaren varierar mellan elever, par eller grupper och som eleverna i ett senare skede får diskutera och motivera för varandra i både mindre och större sammanhang. Eleverna ges också möjlighet att reflektera över sitt eget lärande. Lärarna använder exempelvis utvärderingsfrågor som möjlighet till reflektion kring skolarbetet, till exempel vid lektionsavslut där frågeställningen kan vara vad eleverna har lärt sig på den specifika lektionen. I intervjuer med rektorn och eleverna framkommer även

utvecklingsamtalet som ett forum där eleverna får fundera kring det egna lärandet, då eleverna uppmuntras att driva samtalet.

Granskningen visar vidare att lärarna låter elevernas synpunkter påverka undervisningens genomförande, men att eleverna inte kontinuerligt och systematiskt ges möjlighet att vara delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Av samtliga intervjuer och observationer framkommer att eleverna på olika vis ges möjlighet att ge synpunkter på och påverka arbetsformer och arbetssätt, men att eleverna endast ges begränsat inflytande över innehållet i undervisningen. Exempel som framkommer är bland annat att eleverna får välja examinationsformer, ordning på och hur de vill arbeta med olika arbetsuppgifter och om de vill arbeta på egen hand eller i grupp. Det framgår även att lärarna kan kombinera elevernas val av arbetssätt med sitt eget genom att klassen både ser på en film, men därefter läser boken eller delar av boken och arbetar vidare tillsammans. Vidare framkommer av intervjuer och i lektionsobservationer att elevernas ges vissa möjligheter till utvärdering av undervisningen, men att detta inte görs kontinuerligt eller av samtliga lärare. Ett exempel som framkommer är att vissa lärare i slutet på en lektion eller ett arbetsområde muntligt frågar sin klass vad de tycker om undervisningen och innehållet eller vad klassen lärt sig. En lärare ger som exempel att hen har en låda i sitt klassrum där eleverna, anonymt om de vill, kan lämna synpunkter eller åsikter på bland annat undervisningen. Slutligen ges eleverna möjlighet i samband med sitt utvecklingsamtal och i trivselenkäter att diskutera och ge synpunkter på och utvärdera undervisningen och dess genomförande.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver försäkra sig om att alla lärare ser till att eleverna med varierande metoder och med regelbundenhet får vara delaktiga i att planera och utvärdera undervisningen i samtliga ämnen och årskurser.

Skolinspektionens granskning visar sammantaget att det visserligen finns exempel på att lärarna låter eleverna vara delaktiga i val av arbetsformer och arbetssätt och i att utvärdera undervisningen. Eleverna ges dock inte möjlighet att kontinuerligt ha inflytande över såväl undervisningens innehåll som arbetsformer och arbetssätt och inte heller att regelbundet utvärdera undervisningen.

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Enligt läroplanen ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad samt tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.⁵ Rektorn har ett särskilt utpekad ansvar för att se till så att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.⁶ Av förarbetena till skollagen framgår även att det inte räcker att lärarna själva planerar undervisningen med hänsyn till elevernas intressen och erfarenheter. Detta kan visserligen ses som ett indirekt elevinflytande, men eleverna behöver stimuleras till att ta aktiv del i planering och utvärdering av lektioner.⁷

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn och lärarna gemensamt diskuterar vilka områden eleverna kan ha inflytande över och hur lärarna kan utveckla konkreta arbetssätt som ökar elevernas inflytande. Vidare bör rektorn inventera hur olika lärare arbetar för att eleverna ska få inflytande. Utifrån vad som framkommer i inventeringen kan rektorn organisera det vidare arbetet så att lärare kan ta del av varandras metoder och prova nya metoder och arbetssätt i sin egen undervisning. Lärarna kan med fördel använda sig av Skolverkets stödmaterial i arbetet med att utveckla former för elevernas inflytande i undervisningen.⁸ Rektorn behöver i sin i uppföljningen av undervisningens genomförande också uppmärksamma om det finns skillnader i elevernas upplevelse av delaktighet och inflytande utifrån kön, ämnen och årskurser.

⁵ Lgr22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

⁶ Lgr, 2.8 Rektorns ansvar

⁷ Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet, prop. 2009/10:166

⁸ Skolverkets lärportal. Modulen Delaktighet och inflytande i undervisningen. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/kompetensutveckling/delaktighet-inflytande-och-likabehandling>

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande:

Granskningen visar att det på skolan finns ett samlat och gemensamt arbete för att skapa och bibehålla studiero i undervisningen samt att lärare vidtar ändamålsenliga åtgärder vid behov. Granskningen visar också att personalen på skolan arbetar medvetet för att gemensamt skapa en trygg skolmiljö för eleverna och att arbetet består av såväl förebyggande som främjande insatser.

Skolans arbete med studiero

Granskningen visar att det på skolan finns ett samlat arbete för att skapa och bibehålla studiero i undervisningen vilket även eleverna regelbundet inkluderas i, samt att lärare vidtar ändamålsenliga åtgärder vid behov. Det framgår av inskickad dokumentation och av intervju med rektorn att skolan har gemensamma ordningsregler som har tagits fram av personalen i samarbete med eleverna. Ordningsreglerna går igenom årligen i början på ett nytt läsår och revideras vid behov så att de fungerar och är anpassade utifrån varje enskild klass på skolan. Vid behov revideras också ordningsreglerna i samband med klass- respektive elevråd, som hålls ungefär en gång i månaden. Vidare framkommer att skolan genomför årliga enkäter för att ta reda på elevernas upplevelser av studieron. Även fortlöpande under läsåret håller sig rektorn och personalen informerad om elevernas upplevelser av studieron genom klass- och elevråd. Rektorn har inte kunnat identifiera behov av några insatser kopplade till studieron, utifrån elevenkäter och klass- och elevråd. Däremot framkommer av samtliga intervjuer med personalen och i inhämtad information att skolan arbetar främjande med möblering och inredning av klassrummen. Insatsen grundar sig i det tidigare beskrivna verksamhetsmålet att implementera bättre klassrumsmiljöer bland annat i syfte att ytterligare främja studieron genom att skapa klassrum med enbart ändamålsenliga och relevanta intryck. Exempelvis har klassrummen mattor på golv som skapar rum i rummet och material på väggen som inte är dekoration utan exempelvis bildstöd eller begreppslistor. Vidare framkommer olika exempel på hur

lärarna arbetar för att främja och bibehålla studieron i klassrummet, däribland rör sig lärarna aktivt mellan eleverna i klassrummet för att identifiera elever i behov av hjälp och stöd, planering som inkluderar skolarbete i par eller grupper så elever tar stöd av varandra i större utsträckning och lågaffektivt bemötande. Lärarna säger att de diskuterar och stödjer varandra i arbetet med studiero. Därtill framkommer att skolan har olika hjälpmedel, så som hörselkåpor och skärmar, och att eleverna använder dessa vid behov och i syfte att enklare kunna fokusera. Slutligen framgår av samtliga lektionsobservationer att majoriteten av eleverna klarar att göra det planerade arbetet utan att bli avbrutna av andra elever. I de fall ljudnivån ökar får alla av lärarna eleverna att dämpa ljudnivån genom att be eleverna vara tysta eller prata mer lågmält, men några använder sig också av antingen nedräkning från tre till ett eller ringklocka vid några tillfällen. I elevintervjuer framgår att eleverna på Ekets skola tycker att de har studiero på lektionerna.

Skolans arbete med trygghet

Granskningen visar att personalen på skolan arbetar medvetet för att gemensamt skapa en trygg skolmiljö för eleverna och att arbetet består av såväl förebyggande som främjande insatser. Av intervjuer och inskickad dokumentation framgår att skolan använder flera olika metoder för att kartlägga elevernas upplevelse av och synpunkter på trygghet. Exempel på detta är bland annat att det genomförs trivselenkäter och trygghetsvandringar och att frågor om trygghet tas upp på hälsosamtal, utvecklingssamtal och regelbundet i klass- och elevråd. Lärarna, representanter för elevhälsan och rektorn går igenom enkätresultaten och diskuterar trygghetsfrågor i samband med analysmöten samt en gång i månaden på arbetsplatsträffar (APT). Det förebyggande arbetet består bland annat i att skolan infört trygghetsvandringar i mindre grupper efter dialog i klassråd och utifrån resultat från trivselenkäter. Därutöver har rektorn tillsammans med skolgårdsrådet planerat in att de ska gå runt och kartlägga otrygga zoner på skolgården. Vidare säger lärarna att de presenterar och pratar med eleverna kring resultaten från exempelvis enkäter. Av intervjuer med elever framgår exempel på att de blir tillfrågade och får prata om vad de tycker och känner kring tryggheten på skolan i samtal med lärare i exempelvis deras klass- och elevråd eller på förekommen anledning, men även i samband med att resultaten från trivselenkäter presenteras. Vidare har skolan också i trivselenkäter identifierat att ett fåtal elever upplever en viss otrygghet med utåtagerande elever. Skolan har som åtgärdande insats haft dialog med elever och vårdnadshavare.

Vidare framgår att lärare arbetar främjande med tryggheten i form av aktiviteter såsom vänskapsveckor eller att de tillsammans med eleverna tittar på filmklipp om trygghet kopplat till skolans värdegrundsarbete och att de därefter diskuterar dessa.

Annat främjande arbete som görs är att personalen rör sig och gör sig synliga på platser så som matsalen och i korridorer, och också har ett rastvärdskap som en del i sitt uppdrag. Tidigare har skolan också låtit en lärare åka med i skolbussen, då elever upplevde resan mellan den egna och skolan där de har slöjd som otrygg. Eleverna berättar i intervju att de känner sig trygga på skolan och att det alltid finns vuxna ute på rasterna. De säger även att deras lärare brukar påminna om att alla elever ska leka tillsammans, och om någon elev är eller känner sig mobbad så löser lärarna det.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande:

Granskningen visar att rektorn identifierat vissa avvikelser i lärarnas bedömningar och diskuterat dessa med lärarna, men att rektorn inte ger lärare förutsättningar att regelbundet samverka kring kvalitetssäkringen av sina bedömningar och betygssättningar. Granskningen visar också att rektorn inte ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar.

Rektorns analys av omdömen och betyg samt skolans arbete med kvalitetssäkring av omdöme och betyg

Granskningen visar att rektorn identifierat vissa avvikelser i lärarnas bedömningar och diskuterat dessa med lärarna, men att rektorn inte ger lärare förutsättningar att regelbundet samverka kring kvalitetssäkringen av sina bedömningar och betygssättningar samt att hen heller inte ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Av intervju med rektorn och representant av elevhälsan framkommer att de har observerat skillnader i lärarnas omdömen och lyft detta vidare för diskussion med lärarna. Enligt rektorns analys beror skillnaderna i lärarnas bedömningar på en osäkerhet i samband med de senaste

ändringarna i läroplanen. Vidare framkommer av intervjuer med rektorn och samtlig personal att kollegiet endast för gemensamma diskussioner kring bedömning i samband med mötesforumet mitterminskonferenser en gång per termin. Däremot har obehöriga lärare fört diskussion med behöriga kollegor på Ekets skola på eget initiativ och i samband med betygssättning. Vidare framkommer att de lärare som har majoriteten av sin tjänst på annan skola inte träffar resterande personal på Ekets skola vid något mötesforum eller sammanhang samt att de lärare på skolan som är ensamma i sina ämnen inte har möjligheter att diskutera sin bedömning och betygssättning med ämneskollegor. Det framgår vidare att rektorn utöver screeningtester inte ser till att lärarna använder sig utav olika metoder för att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Exempelvis har hen inte återinfört skolans tidigare arbete med sambedömning av nationella proven i årskurs 6, som pausades på grund av pandemin. Av intervju med lärarna och representant för elevhälsan framkommer emellertid att vissa av lärarna på Ekets skola på eget initiativ har sambedömt delar av de nationella proven vårterminen 2022. Exempelvis har dessa lärare anonymiserat elevtexter inför rättningen och även fört diskussioner kring bedömningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn behöver skapa förutsättningar för och leda lärarnas arbete med bedömning och följa upp att samtliga av de undervisande lärarna regelbundet diskuterar och kvalitetssäkrar bedömning och betygssättning samt använder olika metoder i arbetet.

Skolinspektionens granskning visar sammantaget att rektorn inte organiserat verksamheten på ett sätt som ger lärare förutsättningar att regelbundet samverka kring bedömningsfrågor och inte ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar.

Enligt 1 kap. 9 § skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig oavsett var i landet den anordnas. Enligt 3 kap. 14 § skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar. Av läroplanen framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella

målen.⁹ I läroplanen anges vidare att lärare utifrån kursplanernas krav allsidigt ska utvärdera varje elevs kunskapsutveckling och vid betygssättningen göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygskriterierna.¹⁰

Enligt Skolverkets allmänna råd bör rektorn skapa förutsättningar för att främja lärarnas arbete med rättvisande och likvärdiga betyg.¹¹ Rektorn har en central roll för att underlätta lärares arbete med att sätta rättvisa och likvärdiga betyg. Det innebär att se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningsituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn organiserar verksamheten så alla lärare har möjlighet att med regelbundenhet diskutera både bedömning och betygssättning. Rektorn kan med fördel organisera arbetet så att skolorna inom hens verksamhetsområde återupptar en samverkan kring exempelvis sambedömning av nationella proven i årskurs 6. Huvudmannen kan med fördel bistå rektorn med att organisera arbetet så att en samverkan mellan flera av kommunens grundskolor också kan komma till stånd. Detta för att de lärare som i nuläget delar sin tjänst mellan de kommunala skolenheterna och de lärare som saknar ämneskollegor inom skolenheten också ska få möjlighet att diskutera bedömning och betygssättning med kollegor och ämneskollegor. För att se till att samverkan kring bedömningsfrågor genomförs och utgår från kursplanernas krav, forskning och beprövad erfarenhet kan rektorn exempelvis se till att tydligare följa upp att lärarna för samtal kring bedömningar i exempelvis arbetslagen eller utforma tydliga mötesstrukturer där samtliga lärare kan vara med. I arbetet för en likvärdig bedömning rekommenderas rektorn också se till att olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar, exempelvis användande av Skolverkets bedömningsstöd och olika former av sambedömning, förankras hos personalen och säkerställa att de faktiskt används. Skolinspektionen vill påpeka att arbetet med att utveckla lärares bedömningskompetens behöver organiseras utifrån de behov som olika lärare har.

⁹ Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar

¹⁰ Lgr22, 2.7 Bedömning och betyg

¹¹ Betyg och prövning – kommentarer till Skolverkets allmänna råd om betyg och prövning

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Kerstin Martinsson.

Föredragande i ärendet är Nerman Hopovac.

I handläggningen av ärendet har även Fredrik Joneman medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fem lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 8 till 10 mars 2023. Besöket genomfördes av Nerman Hopovac och Fredrik Joneman.

Ekets skola är en kommunal 1 – 6 skola som också har en förskoleklass. Skolan är enparallellig med 69 elever i årskurserna 1 – 6. Skolan leds av rektor vars verksamhetsområde även inkluderar Von Reisers skola samt bägge skolors förskoleklasser. Rektor är även chef över vaktmästare inom utbildningsförvaltningen i Örkelljunga kommun. För läsåret 2022/2023 finns åtta lärare anställda. Andelen undervisande lärare med legitimation är 63% och 37% av lärarna saknar behörighet i något undervisande ämne alternativt årskurs.